

9.3.2021

Julkisen hallinnon API-linjausten ja ohjeiden ylläpidon suunnittelua varten asetetun työryhmän kokous

Aika: ma 08.03.2021 klo 10:00–11:30

Paikka: Teams-kokous

Osallistujat: Miina Arajärvi, erityisasiantuntija, VM puheenjohtaja
Olli-Pekka Rissanen, johtava asiantuntija, VM varapuheenjohtaja

Jäsenet:

Tommi Oikarinen, tietohallintoneuvos, valtiovarainministeriö
Petri Tuominen, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Jari Reini, osastopäällikkö, Maanmittauslaitos
Atte Pirttilä, kehityspäällikkö, Digi- ja väestötietovirasto
Ari Andersin, palvelupäällikkö, Helsingin kaupunki
Nirosha Pöyhölä, projektiassistentti, valtiovarainministeriö

Kutsutut asiantuntijat:

Maaret Saukonoja, KPMG
Pasi Vääntinen, KPMG

1. Kokouksen avaus

Päätös: Puheenjohtaja totesi kokouksen avatuksi klo 10:01, hyväksyttiin esityslista.

2. Työryhmän esittäytymiskierros ja odotukset työryhmän työskentelylle

Päätös: Käytiin läpi työryhmän jäsenet ja heidän odotukset työryhmätyöskentelylle.

3. Työryhmän asettaminen, tavoitteet ja tehtävät

Puheenjohtaja taustoitti työryhmän asettamispäätöksessä esitettyjä tavoitteita sekä toimikauden 18.2.–30.6.2021 aikana toteutettavia toimenpiteitä:

- Työryhmän tavoitteena on suunnitella ja tehdä esitys julkisen hallinnon kansallisten API-linjausten ja toimeenpano-ohjeiden ylläpidosta.
- Työryhmän tehtävänä on suunnitella julkisen hallinnon kansallisten API-linjausten ylläpito, tunnistaa ylläpitoon vaikuttavat tekijät ja riippuvuudet sekä tehdä niiden pohjalta esitys linjausten ja toimeenpano-ohjeiden ylläpidosta kesään 2021 mennessä.

Suunnittelussa huomioitava:

- Valtiovarainministeriön tehtävä yhteentoimivuuden linjausten ylläpitämiseksi ja tiedonhallinnan yhteistyöryhmien toiminta sekä tiedonhallintalautakunnan tehtävät.
- Euroopan unionin sääntely, euroopan yhteentoimivuusperiaatteet ja muut tunnistetut API-linjauksiin ja niiden ylläpitoon vaikuttavat tekijät ja riippuvuudet.

Keskusteltiin mm. kohderyhmän ja työn toimenpiteiden reunaehtojen tarkentamisesta. Todettiin, että tavoitteita terävöitetään vielä. Linjausten suhde tiedonhallintalakeihin, tiedonhallintalautakunnan säädöksiin sekä käytäntöön tullaan myös huomiomaan. Tarkoituksena ensin työstää linjaus ja sen jälkeen käytännönläheiset ohjeet samaiseen dokumenttiin.

Käytiin keskustelua myös siitä, että API-toiminnassa ei kyse vain teknologiasta. Mikäli työn edetessä havaitaan tarve tehdä toimintatavan muutoksia, niin nekin nostetaan tarkasteluun esim. tarve kehittää lainsäädäntöä ym. Todettiin, että haasteet harvemmin paikantuvat teknologiaan, vaan pikemminkin juuri tietoarkkitehtuurin ja semantiikan yhteentoimivuuden kehittämiseen. Näiden lisäksi nostettiin huomioina myös löydettävyyttä sekä tarve lupaprosessien kuvaamiselle sekä avaamiselle: miten API:t saa käyttöön ja miten niitä voi esimerkiksi testata tai kommentoida.

Päätös: Todettiin työryhmän asettaminen, tavoitteet ja tehtävät.

4. Julkisen hallinnon kansallisten API-linjausten tavoitteet ja linjausten lyhyt esittely

Puheenjohtajan esitteli lyhyesti ja tiivistäen luonnosversiot API-linjauksista. Aikataulun suhteen tuotiin esiin, että seuraava kommentointikierron on aikataulutettu huhtikuuhun. Samaan aikaan tullaan toteuttamaan myös pilotoiteja. Kevään aikana tarkennetaan linjaukset ja ensi syksynä ohjeistuksia. Syksyllä tarkoituksena järjestää myös koulutuksia toimeenpanon tueksi. Tarkoitus on, että linjaukset ja esitys ylläpidosta olisivat loppuvuodesta valmiita lausuntokierrokselle.

Keskusteltiin alustavien linjausten muotoilusta, tavoitteiden tarkentamiseen liittyvästä aikataulusta sekä yleisesti linjausten velvoittavuudesta. Esitettiin, että alustavat linjaukset eivät ole olleet sitovia, mikä ilmenee myös hyödynnetyissä sanamuodoissa. Tuotiin esiin, että huhtikuuhun mennessä linjaukset tarkennetaan siten, että niitä on mahdollista hyödyntää ylläpidon suunnittelussa. Linjausten tarkennusten jälkeen on mahdollista myös pohtia vaatimustason mukaisia ohjeistuksia. Todettiin, että varsinaista keskustelua linjausten velvoittavuudesta ei ole vielä käyty. Mikäli linjaukset halutaan toteuttaa velvoittavina, niin tämä vaatisi jonkin seurantamekanismin. Yksi työryhmän

tehtävistä on tarkastella, onko tällaiselle mekanismille tarvetta ja jos on, niin millaisella tarkkuudella? Miten järjestetään ja kenen toimesta? Tällä hetkellä ajatus kuitenkin on, että kyse on linjausten sijaan periaatteista.

Tiedusteltiin myös työryhmätyöskentelyn jälkeisestä tilannekuvasta: miten kehityksen etenemistä tullaan seuraamaan. Todettiin, että linjauksille asetettuja tavoitteita ja erityisesti hyötyjä tulisi pystyä mittaamaan.

Päätös: Todettiin julkisen hallinnon API-linjausten tavoitteet ja sen hetkiset linjaukset.

5. Lähetekeskustelu julkisen hallinnon API-linjausten ja ohjeiden ylläpidossa huomioitavista asioista

Lähetekeskustelun puitteissa pohdittiin linjausten toimeenpanoa sekä soveltajaorganisaatioiden resursseja: miten linjaukset pystytään toteuttamaan pienin kustannuksin ja miten tarvittava osaaminen järjestetään? Entä miten linjausten nk. hallintaprosessissa olisi mahdollista huomioida asiakaskunta siten, että ylläpito toimisi kohderyhmää kuunnelleen ja vielä niin, että linjaukset pysyisivät ajantasaisina? Lähtökohdaksi esitettiin, että hallinta pyrittäisiin toimeenpanon näkökulmasta pitämään mahdollisimman lähellä käyttäjiä ja soveltajia. Todettiin mm. että ministeriö ei kenties oikea taho tässä kontekstissa. Kehittämistyö ei saisi jäädä ns. omaksi hallintakerrokseen. Ensinnä kuitenkin tunnistettava, että minkä ylläpidolle on tarve. Tämän jälkeen vasta mahdollista pohtia ylläpidosta vastaavaa organisaatiota ja toimeenpanon tukea. Toiveena esitettiin, että mahdollinen ylläpitäjätaho otettaisiin mukaan ryhmän työskentelyyn jo varhaisessa vaiheessa, jotta vastuun siirto sujuisi mutkattomasti.

Linjauksen ja periaatteen eroista käytiin vielä myös keskustelua: mikäli kyseessä olisi periaatetason ohjeistus ja/tai linjaus, niin tämä ei välttämättä kaipaisi sääntelyä? Haasteena: miten linjauksista ja ohjeista saisi sellaisia, että motivaatio niiden hyödyntämiseen lähtisi käyttäjästä. Pohdittiin myös, olisivatko linjaukset joiltain osin integroitavissa julkisen hallinnon tiedonhallinnan yleisen ohjauksen 6 §:ssä säädettävään yhteentoimivuuden linjauksiin? Todettiin, että tässä vaiheessa hyvä tunnistaa vaihtoehdon olemassaolo. Esitettiin, että vaihtoehto otettaisiin uudelleen tarkasteltavaksi prosessin lopussa, mikäli sitouttamista on tarvetta painottaa. Työryhmälle jää pohdittavaksi, olisiko joku linjauksista esim. velvoittavampi kuin toinen?

Lisäksi käytiin vielä keskustelua kentältä kootuista toiveista. API-linjausten tiimoilta järjestetyistä työpajoista mm. esitetty toive keskitetystä API-tuesta. Todettiin, että linjausten ja ohjeiden ylläpidon lisäksi olisikin tärkeää tarjota myös toimeenpanon tukea sekä taata yhteisen kehittämisen jatkuvuus. Työryhmän

pohdittavaksi jää, miten jatkokehitysideoita priorisoidaan ja kuka ideoita lähtee lopulta toteuttamaan.

Päätös: Todettiin julkisen hallinnon API-linjausten ja ohjeiden ylläpidossa huomioitavat asiat.

6. Seuraavat kokoukset

Seuraavat kokoukset on sovittu pidettävän:

Maanantaina 29.3. klo 12–14

Maanantaina 17.5. klo 12–14

Maanantaina 7.6. klo 8:30–10:30

Päätös: Merkittiin tiedoksi seuraavat kokousajankohdat

7. Kokouksen päättäminen

Päätös: Kiitettiin osallistujia ja kokous päätettiin klo 11:28.